

‘Nagedachtenis van D. Brinkman’ Het E. Leichel-orgel (1880) van Tienhoven

In Nederland staan nog verschillende – vooral kleinere – orgels waaraan veel valt te ontdekken. Juist in die kleinere orgels is nog veel te horen van de Nederlandse muzikale identiteit van bijvoorbeeld honderd of tweehonderd jaar geleden. Het is daarom belangrijk ook de wat minder bekende dorpsorgels serieus te nemen. Wanneer een instrument uit elkaar gehaald wordt voor bijvoorbeeld groot onderhoud, is er weer een kans iets meer over een orgelmaker of over een bepaalde bouwstijl te weten te komen. Zo kan kruisbestuiving ontstaan tussen alle betrokken partijen. Uiteindelijk lukt dit het best wanneer een project wordt uitgevoerd in goede harmonie tussen opdrachtgever, adviseur en orgelmaker.

In de Utrechtse gemeente Stichtse Vecht ligt het dorpje Tienhoven. In de Protestantse Kerk aldaar, vanouds de Hervormde Kerk, staat een orgel van Ehrenfried Leichel. Flentrop Orgelbouw rondde in 2019 het groot onderhoud en een balgrestauratie af. Het was een mooie gelegenheid wat meer onderzoek te doen, want over de Duits/Oost-Nederlandse orgelmakers Leichel is nog niet zo veel geschreven. Een uitzondering daarop vormt de artikelenserie die Jaap Brouwer enige jaren geleden maakte voor *De Orgelvriend*.¹ Omdat ik namens de Commissie Orgelzaken van de PKN als adviseur bij de werkzaamheden betrokken was, leek het mij een goed idee een uitgebreider artikel over dit orgel in *De Orgelvriend* te publiceren.

HISTORISCH OVERZICHT:

TIENHOVEN KRIJGT EEN ORGEL

Op 23 januari 1880 overlijdt in Tienhoven, na een kortstondig ziekbed, ds. Diedericus Brinkman na een dienstverband van bijna vijftig jaar.² In het tijdschrift *Stemmen voor waarheid en vrede* wordt hij beschreven als een vaderlijk figuur te midden van zijn gemeente³:

(zie afbeelding op volgende pagina)

Ds. Brinkman laat zijn bezittingen na aan de kerk. Later in 1880, op 26 augustus, komt in een vergadering van de Kerkvoogdij de plaatsing van een orgel ter sprake, en de formulering in het notulenboek suggereert dat dit niet voor het eerst was:

² Het Utrechts Archief, toegangsnr. 481 Burgerlijke stand: (dubbele) registers 1811-1902, inv. nr. 1176-24, aktenr. 2 d.d. 26/01/1880; zie: hetutrechtsarchief.nl/onderzoek/resultaten/archieven?mivast=39&miadt=39&miact=54&mi-code=481-1176-24&minr=26489592&mi-view=ldt.

³ *Stemmen voor waarheid en vrede*, 17, 1880 [volgno. 1]. Geraadpleegd op Delpher op 13-01-2018, resolver.kb.nl/resolve?urn=ds:1348001:mpeg21_p.410-411.

JAAP JAN STEENSMA
tekst en fotografie

¹ Jaap Brouwer, ‘De orgelmakers Leichel’ I en IV, *De Orgelvriend* 49/6 (juni 2007) pp. 17-22 en 49/10 (oktober 2007) pp. 24-28.

